

ارزیابی و سنجش عوامل مؤثر در تحقق پذیری گردشگری خلاق روستایی مورد مطالعه: روستاهای بخش مرکزی شهرستان سرعین بهرام ایمانی*

دانشیار گروه برنامه ریزی شهری و روستایی، دانشگاه محقق اردبیلی، اردبیل، ایران

رامین شادمان

دانشجوی کارشناسی ارشد، جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، دانشگاه محقق اردبیلی

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۳/۰۵

چکیده

تحقیق حاضر از نظر روش، توصیفی-تحلیلی و از نظر هدف کاربردی بوده و برای انجام آن، در ابتدا از طریق مطالعات اکتشافی به صورت کتابخانه‌ای اسنادی انجام شده است سپس برای سنجش خلاقیت روستاها، چهار بعد کالبدی، اجتماعی-فرهنگی، اقتصادی، زیست محیطی و به همراه شانزده معیار مورد استفاده قرار گرفتند. جامعه آماری تحقیق را مدیران محلی، دانشجویان بومی و فعالان گردشگری بخش مرکزی شهرستان سرعین تشکیل داده است که ۱۳۵ نفر - بر اساس فرمول کوکران - به عنوان نمونه انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها را پرسشنامه محقق ساخته تشکیل می‌دهد که روایی صوری و محتوایی آن توسط اساتید و خبرگان و پایایی آن از طریق ضریب آلفای کرونباخ مورد بررسی و تأیید قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون تی تک متغیره و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. نرم‌افزارهای مورد استفاده در این پژوهش SPSS و AMOS بودند. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بالاترین میانگین مربوط به بعد زیست محیطی (۳/۷۴) قرار دارد و پایین‌ترین میانگین مربوط به بعد کالبدی (۳/۴۹) است. همچنین یافته‌ها نشان داد که تمامی معیارها و شاخص‌های گردشگری خلاق در روستاهای بخش مرکزی سرعین در وضعیت مطلوب قرار دارند و نتایج تحلیل عاملی تأییدی نیز از تأیید مدل استفاده شده در این تحقیق حکایت دارد. نتایج نشان‌دهنده آن است که شاخص‌های کالبدی، فرهنگی، اقتصادی و محیطی در گردشگری خلاق اثر دارند.

واژگان کلیدی: گردشگری، خلاقیت، گردشگری پایدار، گردشگری خلاق، بخش مرکزی شهرستان سرعین

مقدمه

در دهه‌های اخیر در اغلب کشورهای جهان، توسعه و گسترش گردشگری در نواحی روستایی مورد توجه قرار گرفته است و در کشورهای در حال توسعه و توسعه‌یافته به یکی از نیروهای اصلی برای رشد اقتصادی در طول چند دهه گذشته تبدیل شده است (Alam & Paramati, 2016: 111-112) و توجه به گردشگری روستایی از سوی سازمان‌های غیر دولتی به عنوان روش مفیدی برای کاهش بخشی از فشار ناشی از مشکلات کنونی جوامع روستایی محسوب می‌گردد زیرا امروزه صنعت گردشگری به طور خاص به دغدغه جهانی تبدیل شده است (Ertuna & Kirbas, 2012: 19). با پیدایش گردشگری فرامردن تجارب یکسان ارائه شده در مقاصد تفریحی، برای پاسخ به نیازهای گردشگران کافی نبود و سعی می‌کنند با مشارکت در فرهنگ‌های محلی، فعالیت‌های خلاقانه را تجربه کنند. برخی از محققان این نوع گردشگری را گردشگری خلاق می‌نامند و از آن به عنوان نسل سوم گردشگری یاد می‌کنند (Sadeghiyan et al, 2021: 699). تعاریف اولیه در رابطه با گردشگری خلاق بر مبنای تجارب یادگیری در نواحی که دارای سنت فرهنگی و جاذبه‌های خلاقانه ساکنان محلی بود، شکل گرفته بود. در حالی که در تعاریف جدیدتر، این بعد از گردشگری در برگیرنده مجموعه‌ای از ساکنان، سیاست‌گذاران، گردشگران و جوامع محلی است (Sangchumngong, 2018: 11). گردشگری خلاق اینگونه بیان شده است که اگر در معماری مکان، خصوصیات خلاقانه مانند هویت، منحصربه‌فرد بودن و جذابیت وجود داشته باشد، موجب ادراک خوشایند بازدیدکنندگان می‌شود و رضایت خاطر آنها را فراهم می‌سازد و منجر به این امر می‌گردد که فرد احساس تعلق خاطر و دل‌بستگی به آن فضا را داشته باشد و تصمیم بگیرد مجدد به آنجا سفر کند (Ghanbari et al, Chen & Chou, 2019: 122). می‌توان گفت گردشگری خلاق به عنوان مردمی‌ترین شکل گردشگری، از طریق بهره‌گیری از استعدادها، منابع طبیعی، تجربه موجود در روستا و سبک زندگی و پرورش خلاقیت در جامعه میزبان، زمینه باززنده‌سازی و احیاء سکونتگاه‌های روستایی را از طریق گردشگری فراهم می‌نماید (Rast Ghalam et al, 2016). گردشگری خلاق با شعار موزه‌های کمتر، میدان‌های بیشتر بر انجام فعالیتهای تجربی و تعامل عمیق‌تر با زندگی واقعی فرهنگی در شهرها تمرکز می‌کنند. فرایند استحاله از صنایع قدیمی به صنایع عصر جدید، مبنی بر کسب ارزش‌های افزوده در حال رخ دادن است. هر دوره‌ای از گذار، دست‌کم این نیاز فزاینده وجود دارد که فراتر از فرضیات و روش‌های به ارث برده شده، عمل و فکر شود. دوره گذار از مکتب لیبرالیستی به نئولیبرالیستی، روستاها نیز از تولید گرایی به پساتولیدگرایی کشیده شد. در واقع با فروریزی ساختارهای کشاورزی خرد و سنتی، فرصت‌های تأمین تقاضاهای جدید شهری برای ماهیت تازه روستا بروز کرده که تفرجگاه‌های گردشگری، عرضه محصولات غذایی ارگانیک و همچنین صنایع دستی از مصادیق آن هستند (Meshkini et al, 2014: 3).

کشور ایران با شهرها و روستاهای متعددی که دارد، از جاذبه‌های گردشگری فراوان و ظرفیت‌های بالفعل و بالقوه گسترده‌ای برای گسترش توریسم برخوردار است و می‌تواند بعنوان یکی از مهمترین منابع درآمد به حساب آید. مقایسه کشورهای

که مهمترین منابع اقتصادی خود را از گردشگری کسب می کنند با کشور ایران که به درآمدهای نفتی متکی است اهمیت اقتصادی توسعه گردشگری را نشان می دهد. توسعه گردشگری در کشور علاوه بر ایجاد اشتغال، رونق صنایع دستی، حمل و نقل و صنایع وابسته، افزایش درآمد و توسعه منطقه ای را به دنبال دارد (Salehpoor et al, 2019: 112). مناطق روستایی بخش مرکزی شهرستان سرعین واقع در استان اردبیل، با توجه به موقعیت منحصر به فرد طبیعی و شرایط ویژه جغرافیایی و وجود چشمه های آب گرم و معدنی، یکی از قطب های مهم گردشگری در ایران است و هر ساله بسیاری از گردشگران به این مکان سفر می کنند (Imani & Razavi, 2020: 92). همچنین با توجه به پیشینه تاریخی، جاذبه های دیدنی قابلیت توسعه بخش اعظمی از انواع توریسم را دارا می باشد اما با توجه به برنامه ریزی نادرست تاکنون نتوانسته آن طور که باید در این زمینه موفق عمل کند. بنابراین با توجه به اهمیت موضوع پژوهش حاضر با هدف ارزیابی و سنجش عوامل مؤثر در تحقق پذیری گردشگری خلاق روستایی در بخش مرکزی این شهرستان انجام شده است. در تحقیق حاضر، با وجود اینکه تفاوت های بسیاری میان شهر و روستا دیده می شود، تلاش شده با استفاده از ادبیات و پیشینه موضوع شهر خلاق، پایه ریزی مناسبی جهت تبیین مفاهیم روستای خلاق ارائه دهد. خلاقیت در روستاها نیازمند ایجاد زیرساخت های نرم و سخت شامل زیرساخت های ذهنی، شیوه ی نگرش روستا به فرصت ها، مشکلات و فراهم نمودن شرایط مکانی و فضایی پرورش خلاقیت از طریق ساختارهای قانونی و بسته های تشویقی است.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

در رابطه با گردشگری روستایی و موضوع گردشگری خلاق مطالعات زیادی هم در داخل و هم در خارج کشور انجام شده است. ولی مرور مطالعات نشان می دهد در رابطه با گردشگری خلاق در بخش مرکزی شهرستان سرعین مطالعه چندانی صورت نگرفته است. لذا پژوهش حاضر با بهره گیری از مطالعات و تحقیقات انجام شده در این زمینه، موضوع گردشگری خلاف روستایی را در منطقه مورد مطالعه، تحت بررسی قرار داده است. در ادامه عمده ترین مطالعات صورت گرفته در رابطه با گردشگری خلاق ذکر شده است.

Einali et al (۱۳۹۸) در پژوهشی که با هدف گردشگری خلاق در توسعه پایدار مناطق روستایی انجام دادند به این نتیجه رسیدند، روستاهای تاریخی - فرهنگی شمال غرب کشور به علت توسعه مناسب زیرساخت های گردشگری و مطرح شدن این روستاها به عنوان برند، وضعیت مطلوبی از نظر گردشگری خلاق دارند. Mohajer et al (۱۳۹۹) در پژوهشی به شناسایی مؤلفه های کلیدی گردشگری خلاق کودک محور پرداختند. نتایج پژوهش آنها پنج مؤلفه مجزا شامل فرایند سفر، محیط، نیازهای کودکان، خلاقیت و ذی نفعان بود که می تواند اطلاعات جدیدی در رابطه با گردشگری خلاق کودکان فراهم کند. Rahimi et al (۱۳۹۹) در پژوهشی که با هدف بررسی تأثیر عوامل محیطی - رفتاری بر تحقق گردشگری خلاق در روستاهای هدف گردشگری استان اصفهان انجام دادند به این نتیجه رسیدند روستاها در ناحیه دشتی به نسبت روستاهای ناحیه کوهستانی میانگین بالاتری در متغیرهای گردشگری خلاق داشتند. Ghanbari et al (۱۴۰۰) در پژوهشی مدل میزبانی

در گردشگری خلاق روستایی را در روستاهای هدف گردشگری استان اصفهان مورد بررسی قرار دادند. نتایج تحقیق آنها نشان داد، ادراک، نگرش و مشارکت روستائیان، پیش‌بینی‌کننده‌های خوبی برای تحقق میزبانی خلاق است.

Tan et al (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای که با هدف گردشگری خلاق در تایوان انجام دادند، دریافتند بازار گردشگری خلاق شامل پنج دسته جویندگان تازه، یادگیرندگان دانش و مهارت، اهمیت دهندگان به رشد سفر، اهمیت دهندگان به مسائل محیط زیست و اهمیت دهندگان به تفریح و آرامش تقسیم می‌شوند. Lee & lee (۲۰۱۵) در پژوهشی که به هدف تعیین اولویت‌های سیاست‌گذاری در صنعت گردشگری خلاق کرده جنوبی انجام دادند، دریافتند حمایت از کسب و کارهای مخاطره‌انگیز، کارآفرینان و کسب و کارهای متوسط و وجود سازمان‌ها، از اولویت‌های اصلی گردشگری خلاق است. Sang Chumnon (۲۰۱۸) در پژوهشی که با هدف توسعه مقاصد گردشگری پایدار با رویکرد اقتصاد خلاق انجام داد به این نتیجه رسید در توسعه مقصد گردشگری خلاق مشارکت جامعه میزبان در توسعه پایدار و گردشگری خلاق تأثیرگذار است. Chen & chon (۲۰۱۹) در پژوهشی که با هدف سوابق و پیامدهای درک شده برای نسل Y در زمینه گردشگری خلاق انجام دادند، مدلی از گردشگری خلاق ارائه دادند که در آن سه متغیر هویت، جذابیت و منحصر به فرد بودن مکان گردشگری به عنوان فاکتورهای پیش‌آمد شهر خلاق محسوب شدند که تأثیر مستقیمی بر ادراک خوشایند گردشگر دارد.

Isa et al (۲۰۲۰) در پژوهشی تأثیر فضا بر دلبستگی به مکان را از طریق مطالعه بر روی ۱۵۵ گردشگر مورد بررسی قرار داد. نتایج تحقیق آنها نشان می‌دهد فضای بیرونی همبستگی زیادی با وابستگی به مکان دارد ولی همبستگی پایینی با هویت مکان و پیوند اجتماعی دارد.

گردشگران امروزی به دلایل گوناگونی به سایر نقاط سفر می‌کنند. برخی در جستجوی یافتن راه فرار از زندگی دنیوی، و روزمره می‌باشد. تحقیقات بر این نکته اشاره دارند که تغییر انزوا گرایی هسته مرکزی صنعت گردشگری امروزی است (Mokhtari, 2015: 123). گردشگری تلاش می‌کند شرایطی را فراهم کند و با جستجوی ابدی برای یافتن معنای زندگی در ارتباط است و درصد تجربه پذیری فراتر از مسایل روزمره است. یکی از راهبردهایی که در سال‌های اخیر در اغلب کشورهای جهان مورد توجه بوده و نتایج مثبتی را به همراه داشته است، توسعه و گسترش گردشگری در نواحی روستایی است که قابلیت‌های لازم را برای توسعه روستایی دارا است (Forootan et al, 2021: 879). گردشگری روستایی فعالیتی چند بعدی است که در محیط خارج از شهر صورت می‌گیرد و به گردشگران ماهیت زندگی روستایی را نشان می‌دهد و شامل کلیه فعالیت‌هایی است که در محیط روستا انجام می‌شود و تمام این فعالیت‌ها بر طبیعت، فرهنگ، بافت روستا و صنایع روستایی به خصوص صنایع دستی مبتنی است (Kazeni et al, 2021: 905). به باور لن^۱ (۱۹۹۴) اشکال گوناگون گردشگری زمانی در چارچوب مفهوم گردشگری روستایی جای می‌گیرند که ۱- در سطح نواحی روستایی واقع گردند، ۲- بیانگر ویژگی‌های کارکردی نواحی روستایی باشد، ۳- در مقیاس مکانی و سکونت‌گاهی نواحی روستایی رخ

1 - Lane

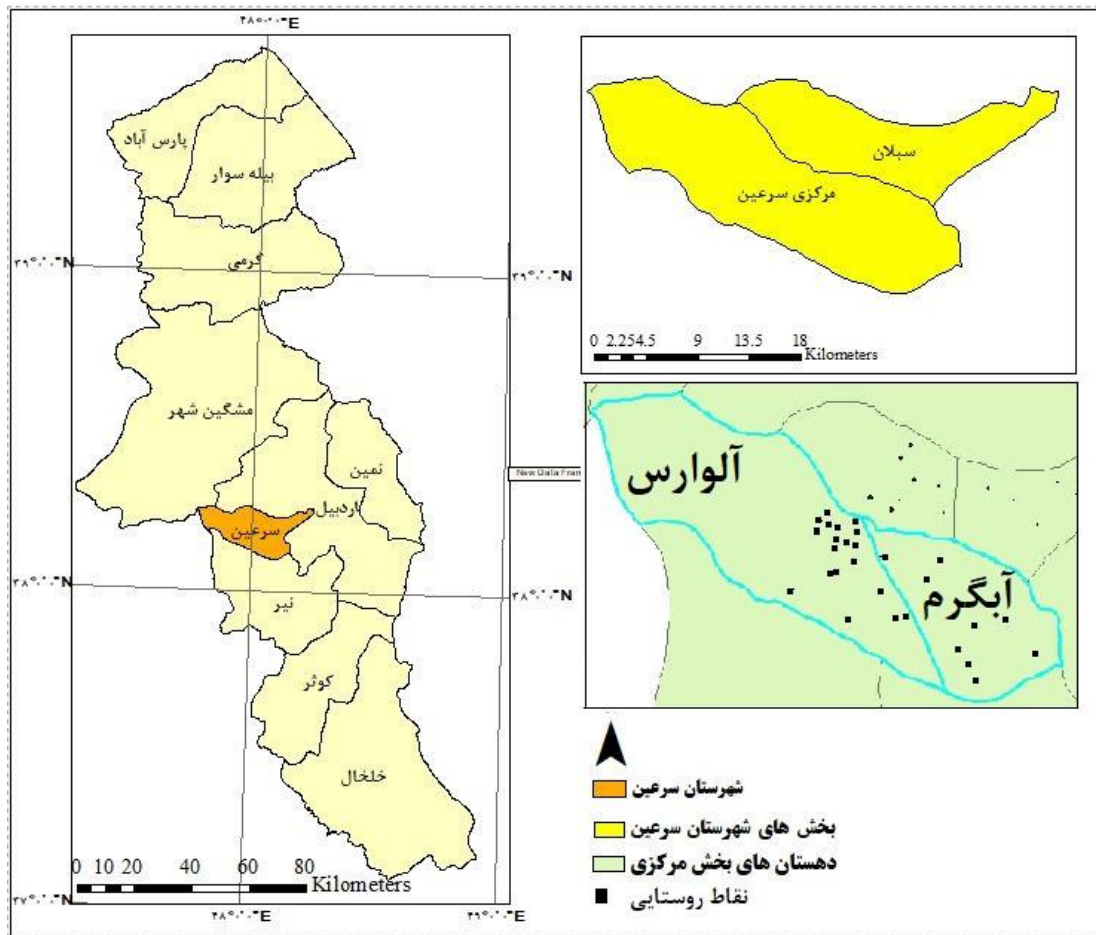
دهد، ۴- با مردم و کسب و کارهای روستایی پیوند یابد و ۵- بر ویژگی‌های گوناگون نواحی روستایی از قبیل ویژگی‌های محیط، تاریخ، فرهنگ، اجتماع، اقتصاد و موقعیت مکانی آنها دلالت داشته باشد (Baiat & Badri, 2018: 169). صنعت گردشگری با هویت چند بعدی، در کنار تأمین نیاز گردشگران، منجر به ایجاد تغییرات اساسی در جامعه میزبان می‌گردد که از جمله آنها ظهور گردشگری خلاق است (Azami et al, 2015: 155). در بررسی مفهوم خلاقیت می‌توان بیان نمود، خلاقیت می‌تواند به هر حوزه از زندگی از جمله زمینه اجتماعی، خدمات، ارتباطات از راه دور، خرید، و ... مرتبط شود. مفهوم خلاقیت به این واقعیت اشاره دارد که گردشگران در مقاصد گردشگری با حضور فیزیکی خود و افشاسازی میراث فرهنگی سبب می‌شوند که منطقه مورد بازدید در معرض توجه قرار گیرد و با وقایع محلی و مصرف محصولات فرهنگی محلی، بهره‌برداری از خدمات موجود، سیستم آموزشی، ارتباطات و حمل و نقل، به عنوان منبع الهام‌بخشی درک شوند و به اطرافیان منتقل کنند (Gordin & Mataskaya, 2012: 59). مفهوم طبقه خلاق و خلاقیت به‌عنوان یک اعتبار جدید که بسیار معقول‌تر و قدرتمندتر از سرمایه مالی است، بر فضای شهری-روستایی- اثر می‌گذارد و به پارادایم مسلط آن تبدیل شده است. هم فلوریدا و هم لندری به این نتیجه رسیدند که خلاقیت نیازمند یک چارچوب معین برای شکوفا شدن و در نهایت ایجاد رفاه اقتصادی است. هرچند لندری به خلاقیت به‌عنوان یک ویژگی شخصی می‌نگرد؛ اما درمی‌یابد که فقط به‌طور حاشیه‌ای تحت تأثیر فضاهای کالبدی محیط قرار گرفته است و حتی محیط می‌تواند مانع از این اثرپذیری شود (Meshkini et al, 2014:3). با بررسی شاخص‌های مکانی و فضایی خلاقیت مشخص می‌شود، اکثر نظریه‌پردازان، خلاقیت را بر اساس شاخص‌های متناسب با فرهنگ کشور خودشان بومی‌سازی کرده‌اند. لذا برخی از شاخص‌های ارائه‌شده از سوی نظریه‌پردازان غربی با فرهنگ عمومی و ارزش‌های اجتماعی حاکم در کشور دیگر همخوانی ندارد. شاخص‌هایی مثل کلوپ‌های شبانه، فضای فعالیت هم‌جنس‌گراها، نمایشگاه‌های ترویج مد، کارناوال‌های جنسی مختلط و ... جزو شاخص‌های ارائه‌شده برای ارزیابی خلاقیت شهری است که در فرهنگ شهری و شهرنشینی بعضی از کشورها اسلامی از جمله ایران جایگاهی ندارند (Malekabadi et al, 2015:127).

ریشه‌های گردشگری خلاق در پرتغال در اواسط دهه ۱۹۹۰ ظاهر شد، زمانیکه کمیسیون اروپا به منظور کمک به تولیدکنندگان صنایع دستی برای تشخیص محصولات دست‌ساز از کشانی که به تولید انبوه می‌پرداختند، پروژه یوروتکس را پایه‌گذاری کرد؛ پس از آن ریچاردز بر مبنای مطالعاتی که انجام داد متوجه شد که اگر مردم از روند کار این کالاها آگاه نباشند، مایل نخواهند بود که قیمت بالایی برای آن بپردازند (Doosti et al, 2019: 5). مفهوم گردشگری خلاق در بسیاری از کشورها از جمله نیوزلند، اتریش، اسپانیا، کانادا، ایالات متحده و تایوان گسترش یافته و در یک تعریف متفاوتی از گردشگری خلاق دارند. اما در این میان اشتراکاتی از جمله مشارکت فعال، تجارب واقعی، توسعه پتانسیل‌های خلاق و توسعه مهارت وجود دارد. این تجربیات بیشتر مربوط به زندگی روزمره است و پایه خلاقیت گردشگری خلاق شامل صنایع دستی سنتی نیز است (Tan, 2013:154؛ Rasooli Et Al, 2021: 104). گردشگری خلاق به گردشگران فرصت

می‌دهد تا از طریق مشارکت فعال در دوره‌ها و تجارب یادگیری که مشخصه مقصد مورد نظر است، این توانایی را پیدا کنند، پتانسیل‌های خلاقانه خود را ارتقا دهند. این نوع از گردشگری مزایای بیشتری نسبت به گردشگری سنتی دارد، زیرا راحتی بیشتر، ارائه منابع خلاقانه پایدار، نوآوری در زمینه محصولات جدید و خلاقیت بیشتر را برای گردشگران فراهم می‌کند (Chen & Chou, 2019:122). لذا گردشگری خلاق تعامل بیشتر را در بر می‌گیرد که بر اساس آن بازدیدکنندگان از لحاظ آموزشی، اجتماعی، عاطفی و مشارکت با مکان، افراد ساکن در مکان و فرهنگ آنها در تعامل هستند و احساس شهروندی دارند (UNESCO, 2006: 2).

معرفی منطقه مورد مطالعه

در آخرین تقسیمات سیاسی ایران، شهرستان سرعین در استان اردبیل و بخش سرعین قرار گرفته است. شهرستان کوهپایه‌ای و توریستی سرعین در دامنه شرقی کوه سبلان و در مسیر دره گسلی و محدوده ۵۶ دقیقه و ۴۸ درجه تا ۴ دقیقه و ۴۸ درجه طول شرقی و از ۸ دقیقه و ۳۷ درجه تا ۹ دقیقه و ۳۸ درجه عرض شمالی قرار دارد. این شهرستان در فاصله ۱۵ کیلومتر از شهر اردبیل واقع است که از شمال به کوه سبلان و از شرق به اردبیل، از غرب به نیر و از جنوب به بالیغلو متصل می‌گردد. این شهرستان دارای مساحت ۴۹۰ کیلومتر، ۲ بخش، ۱ شهر و ۴ دهستان (آب گرم، الوارس، سبلان و ارجستان) است. راه‌های روستایی آن جمع ۱۰۸ کیلومتر که از این میزان ۱۰۵ کیلومتر آن آسفالت و ۳ کیلومتر راه شوسه است (سالنامه آماری استان اردبیل، ۱۳۹۵). شکل ۱ موقعیت جغرافیایی شهرستان سرعین را نشان می‌دهد.

نقشه ۱: موقعیت جغرافیایی شهرستان سرعین (Reference: Author's)

روش پژوهش

در این پژوهش جهت تحلیل موضوع و تحقق هدف مورد نظر، بر اساس تقسیم‌بندی روش‌های تحقیق، به لحاظ هدف کاربردی به لحاظ نحوه جمع‌آوری اطلاعات پیمایشی است. جامعه آماری مورد مطالعه در پژوهش حاضر، کلیه مدیران محلی و کارشناسان ساکن در مناطق روستایی بخش مرکزی شهرستان سرعین است، تعداد این جامعه برابر با ۲۱۸ نفر است. حجم نمونه با توجه به فرمول کوکران به تعداد ۱۳۵ نفر برآورد می‌شود. نمونه‌گیری در پژوهش حاضر به صورت تصادفی ساده از تمامی روستاهای بخش مرکزی شهرستان سرعین انجام گرفته است. جهت تحلیل موضوع از پنج شاخص انعطاف‌پذیری و خلاقیت، ابتکار و نوآوری، خطرپذیری، رهبری و مشارکت در قالب ۲۲ نماگر استفاده گردید. ابزارهای مورد استفاده در این پژوهش، تلفیقی از پرسشنامه محقق ساخته و پرسشنامه‌های مورد آزمون قرار گرفته شده توسط سایر محققان بوده است و برای امتیازدهی آن از طیف پنج قسمتی لیکرت استفاده گردید. روایی صوری پرسشنامه توسط پانل

متخصصان مورد تایید قرار گرفت. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون t تک نمونه‌ای و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شده است. نرم‌افزارهای مورد استفاده در این پژوهش SPSS و AMOS بودند.

یافته‌های پژوهش

همانگونه که در ابتدا ذکر شده، جهت تحلیل موضوع حاضر از آزمون t تک نمونه‌ای بهره گرفته شد. نتایج این آزمون برای بررسی وضعیت موجود شاخص‌های گردشگری خلاق روستایی نشان می‌دهد که در بعد کالبدی بالاترین میزان میانگین ۳/۸۰ مربوط به معیار ابتکار و کمترین میزان میانگین ۳/۱۰ مربوط به معیار خطرپذیری است که به معنای آن است، روستاهای مورد بحث در زمینه‌ی کالبدی پذیرش نگاه نو و ورود اندیشه‌های جدید، این زمینه را داشته است. از سویی بالاتر بودن میانگین معیارهای انعطاف‌پذیری و رهبری از میانگین ۳ نشان‌دهنده آن است که در روستاهای بخش مرکزی سرعین به لحاظ منعطف بودن و رهبری در وضعیت مطلوبی قرار دارند.

در بعد اجتماعی- فرهنگی نیز بالاترین میزان میانگین ۳/۹۳ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری و کمترین آن ۳/۲۷ مربوط به معیار خطرپذیری است. بالا بودن شاخص انعطاف‌پذیری به این معنا است که در زمینه‌ی اجتماعی- فرهنگی افراد محلی توانایی پذیرش و به اشتراک گذاشتن فرهنگ‌ها و قوانین جدید در روستا را دارند و می‌توان در راستای رشد و اعتلای این بخش گام‌هایی در جهت توسعه‌ی روستا برداشت. همچنین در بعد اقتصادی بالاترین میزان میانگین ۳/۷۴ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری و کمترین میزان میانگین ۳/۵۳ مربوط به معیار خطرپذیری است. با توجه به این که مقدار میانگین خطرپذیری از ۳ بیشتر است و در سطح مطلوب قرار دارد، می‌توان بیان کرد که افراد محلی به دلیل وسعت نگرشی که در روستا حاکم است تمایل بیشتری برای ریسک و سرمایه‌گذاری دارند. نتایج تحقیق در بعد زیست‌محیطی نیز نشان می‌دهد که بالاترین میزان میانگین ۳/۸۴ مربوط به معیار ابتکار و کمترین میزان میانگین ۳/۶۱ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری است. با توجه به بالا بودن شاخص انعطاف‌پذیری و ابتکار از میانگین فرضی جامعه می‌توان بیان کرد که افراد محلی حاضر هستند به منظور رشد و اعتلای روستای خود، قسمتی از زمین‌های روستا را برای احداث مراکز تفریحی و یا فعالیت‌های مدرن که بازدهی زمین‌هایشان را بالا می‌برد در اختیار بگذارند و در این زمینه از ابتکار عمل بالایی برخوردارند. در خصوص معنی‌داری آزمون هم می‌توان گفت که میانگین تمامی معیارهای کالبدی (بجز معیار خطرپذیری در بعد کالبدی)، فرهنگی، اقتصادی و محیطی از میانگین فرضی جامعه (۳) بیشتر به دست آمده و از آنجا که مقادیر t تمامی معیارها (بجز معیار خطرپذیری در بعد کالبدی) بیشتر از مقدار بحرانی آن در سطح خطای ۵٪ به دست آمده، لذا می‌توان بیان کرد که وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق در روستاهای بخش مرکزی سرعین در سطح مطلوب قرار دارد و می‌توان با اطمینان ۹۵ درصد نتایج به دست آمده را به لحاظ آماری مورد تأیید قرار داد (جدول ۱).

جدول 1: نتایج آزمون t تک نمونه‌ای برای سنجش معیارهای گردشگری خلاقیت روستایی

بعد	معیار	میانگین	درجه آزادی	مقدار آماره t	سطح معناداری	نتیجه
کالبدی	انعطاف‌پذیری	۳/۶۵۷	۱۳۴	۱۰/۸۵۶	۰/۰۰۰	مطلوب
	ابتکار	۳/۸۰۴	۱۳۴	۱۴/۲۳۲	۰/۰۰۰	مطلوب
	خطرپذیری	۳/۱۰۳	۱۳۴	۱/۵۰۹	۰/۱۳۴	متوسط
	رهبری	۳/۴۲۹	۱۳۴	۷/۵۴۶	۰/۰۰۰	مطلوب
فرهنگی	انعطاف‌پذیری	۳/۹۳۵	۱۳۴	۱۲/۷۷۱	۰/۰۰۰	مطلوب
	ابتکار	۳/۸۵۴	۱۳۴	۱۴/۹۰۷	۰/۰۰۰	مطلوب
	خطرپذیری	۳/۳۷۸	۱۳۴	۴/۶۷۹	۰/۰۰۰	مطلوب
	رهبری	۳/۷۰۳	۱۳۴	۱۱/۷۰۱	۰/۰۰۰	مطلوب
اقتصادی	انعطاف‌پذیری	۳/۷۴۰	۱۳۴	۱۱/۵۴۸	۰/۰۰۰	مطلوب
	ابتکار	۳/۶۹۶	۱۳۴	۱۰/۹۳۷	۰/۰۰۰	مطلوب
	خطرپذیری	۳/۵۳۳	۱۳۴	۱۰/۵۲۲	۰/۰۰۰	مطلوب
	رهبری	۳/۷۱۱	۱۳۳	۱۰/۴۲۵	۰/۰۰۰	مطلوب
زیست‌محیطی	انعطاف‌پذیری	۳/۶۱۰	۱۳۳	۱۱/۲۳۴	۰/۰۰۰	مطلوب
	ابتکار	۳/۸۴۰	۱۳۴	۱۱/۷۹۲	۰/۰۰۰	مطلوب
	خطرپذیری	۳/۷۴۸	۱۳۴	۱۱/۹۸۰	۰/۰۰۰	مطلوب
	رهبری	۳/۸۰۰	۱۳۴	۱۱/۶۹۸	۰/۰۰۰	مطلوب

(Reference: Research Findings)

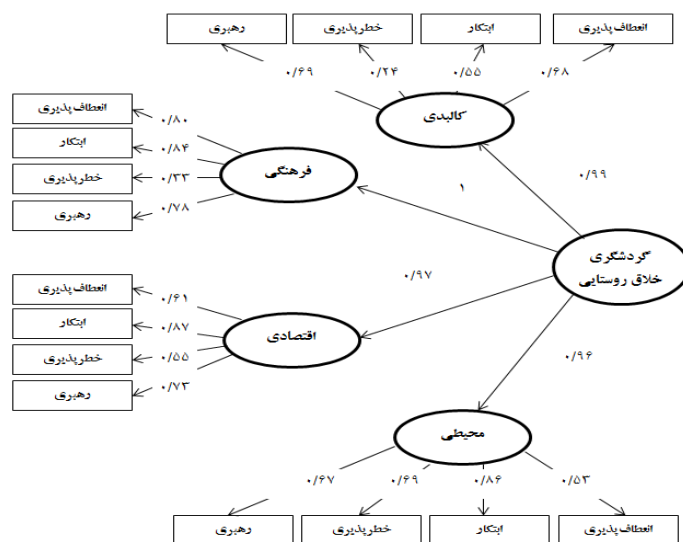
در ادامه پژوهش حاضر از تحلیل عاملی تأییدی استفاده گردید. برای مشخص بودن مدل در این تحلیل، دارا بودن دو شرط رتبه و شرط مرتبه ضرورت دارد و هرچه درجه آزادی از صفر بیشتر و مثبت باشد این مفروضه مورد تأیید قرار می‌گیرد. همانگونه که جدول ۲ نشان می‌دهد بر مبنای مثبت بودن درجه آزادی به دست آمده، مدل تدوین شده از نوع فرامشخص بوده و اطلاعات مورد نیاز برای برآورد پارامترها وجود دارد و این مدل شرط رتبه را دارا می‌باشد. همچنین این مدل همچنین شرط مرتبه را نیز دارا می‌باشد؛ زیرا انجام عملیات محاسباتی در جبر ماتریس‌ها به منظور برآورد پارامترها و بازتولید ماتریس واریانس - کواریانس متغیرهای مشاهده شده امکان‌پذیرتر است.

جدول ۲: شروط استفاده از تحلیل عاملی تأییدی

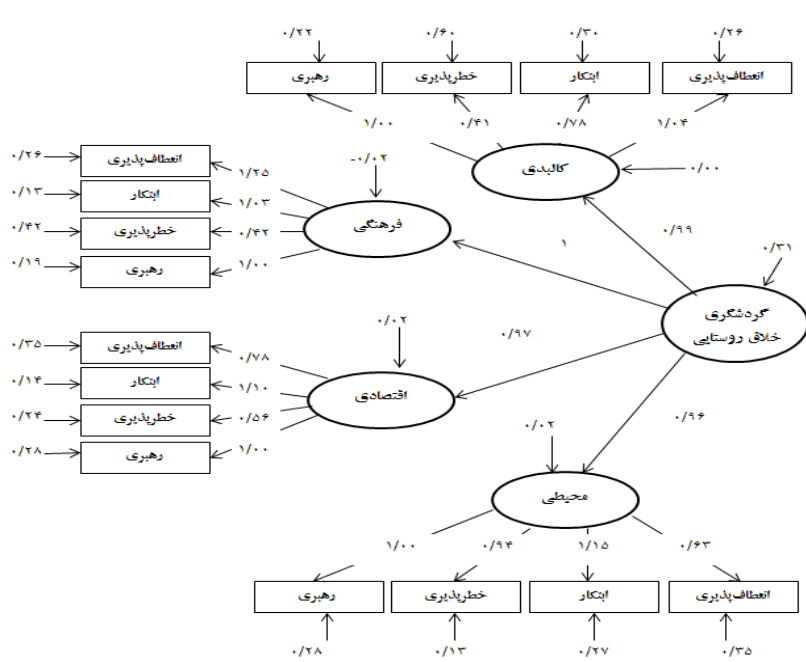
بررسی مدل‌های مشخص و غیر مشخص	مشخص کردن شرط مرتبه مدل
تعداد عناصر غیر زاید ماتریس واریانس - کواریانس متغیرهای مشاهده شده	۱۳۶
تعداد پارامترهای آزاد تعریف شده در مدل	۳۶
درجه آزادی (۴۵-۱۸)	۱۰۰
	مقدار خی دو
	درجه آزادی
	سطح معناداری
	۲۴۷/۲۸۴
	۱۰۰
	۰/۰۰۰

(Reference: Research Findings)

Jamshidi, 2019, 64 ضریب استاندارد معیار خطرپذیری در بعد کالبدی دارای کمترین مقدار ضریب و برابر با ۰/۲۴ و معیار ابتکار در بعد اقتصادی دارای بیشترین ضریب و برابر با ۰/۸۷ است. ضرایب غیراستاندارد تمامی ابعاد و معیارهای گردشگری خلاق آمده است (شکل ۳ و ۲).

شکل ۲: ضرایب استاندارد مدل ساختاری شاخص‌های گردشگری خلاق روستایی

شکل ۳: ضرایب غیراستاندارد مدل ساختاری گردشگری خلاق روستایی

همان‌طور که ملاحظه می‌شود نتایج جدول حاکی از آن است که تمامی معیارها و ابعاد مدل مورد تأیید واقع می‌گردد. به عبارتی با توجه به این که مقدار p یا سطح معناداری برای تمامی معیارها و ابعاد کمتر از ۵ صدم قرار دارد، لذا می‌توان بیان کرد که عوامل کالبدی، فرهنگی، اقتصادی و محیطی به عنوان عوامل اثرگذار در حوزه گردشگری خلاق هستند و این مدل به لحاظ روایی سازه و اعتبارسنجی مورد تأیید قرار می‌گیرد (جدول ۳). با توجه جدول، چون سطح معناداری $CMIN/DF$ از ۰/۰۵ کوچکتر است بنابراین مدل فوق برازش لازم را دارد. هرچه مدل پیچیده‌تر باشد، احتمال برازش بهتر داده‌ها به مدل افزایش می‌یابد به نحوی که در یک مدل اشباع شده (که تعداد پارامترها به تعدادی است که امکان تعریف آن وجود دارد در حالی که یک راه حل برای برآورد پارامترها نیز وجود خواهد داشت) برازش مدل کامل خواهد بود.

جدول ۳: تخمین مدل ساختاری شاخص‌های گردشگری خلاق روستایی

P	C.R.	S.E.	ضرایب غیراستاندارد	ضرایب استاندارد		
			۱/۰۰۰	۱/۰۳۳	فرهنگی	---
۰/۰۰۰	۸/۹۹۱	۰/۱۱۱	۰/۹۹۵	۰/۹۶۷	اقتصادی	---
۰/۰۰۰	۸/۵۴۶	۰/۰۹۵	۰/۸۰۹	۰/۹۹۱	کالبدی	---
۰/۰۰۰	۷/۷۵۹	۰/۱۱۶	۰/۹۰۳	۰/۹۵۸	محیطی	---
۰/۰۰۰			۱/۰۰۰	۰/۷۸۰	رهبری	---
۰/۰۰۰	۳/۷۸۰	۰/۱۱۰	۰/۴۱۶	۰/۳۲۸	خطرپذیری	---
۰/۰۰۰	۱۰/۹۴۷	۰/۰۹۴	۱/۰۲۷	۰/۸۴۱	ابتکار	---
۰/۰۰۰	۱۰/۲۲۶	۰/۱۲۲	۱/۲۴۵	۰/۷۹۸	انعطاف‌پذیری	---
۰/۰۰۰			۱/۰۰۰	۰/۷۳۵	رهبری	---
۰/۰۰۰	۶/۲۲۲	۰/۰۹۰	۰/۵۶۲	۰/۵۵۲	خطرپذیری	---
۰/۰۰۰	۱۰/۰۷۲	۰/۱۱۰	۱/۱۰۵	۰/۸۶۵	ابتکار	---
۰/۰۰۰	۶/۹۳۰	۰/۱۱۳	۰/۷۸۴	۰/۶۰۹	انعطاف‌پذیری	---
۰/۰۰۰			۱/۰۰۰	۰/۶۹۴	رهبری	---
۰/۰۰۹	۲/۶۲۴	۰/۱۵۸	۰/۴۱۴	۰/۲۳۸	خطرپذیری	---
۰/۰۰۰	۶/۰۳۶	۰/۱۳۰	۰/۷۸۳	۰/۵۴۷	ابتکار	---
۰/۰۰۰	۷/۳۶۸	۰/۱۴۱	۱/۰۴۰	۰/۶۷۹	انعطاف‌پذیری	---
۰/۰۰۰			۱/۰۰۰	۰/۶۶۸	رهبری	---
۰/۰۰۰	۷/۱۵۰	۰/۱۳۲	۰/۹۴۴	۰/۶۹۰	خطرپذیری	---
۰/۰۰۰	۸/۵۰۶	۰/۱۳۵	۱/۱۵۲	۰/۸۶۴	ابتکار	---
۰/۰۰۰	۵/۷۰۲	۰/۱۱۰	۰/۶۲۸	۰/۵۳۱	انعطاف‌پذیری	---

(Reference: Research Findings)

اگر شاخص‌های CFI ، NFI ، IFI بزرگ‌تر از ۰/۹۰ باشند بر برازش بسیار مطلوب و بسیار مناسب دلالت دارند و بزرگ‌تر بودن این شاخص‌ها از ۰/۸۰ حاکی از برازش مطلوب و بزرگ‌تر از ۰/۵۰ حاکی از مناسب مدل است (جدول ۴).

جدول ۴: شاخص‌های برازش CFI، NFI، IFI برای مدل

CFI	TLI rho2	IFI Delta2	RFI rho1	NFI Delta1	مدل
۰/۸۷۳	۰/۸۴۸	۰/۸۷۵	۰/۷۶۸	۰/۸۰۷	مدل تدوین شده
۱/۰۰۰		۱/۰۰۰		۱/۰۰۰	مدل استخراجی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	مدل مستقل

(Reference: Research Findings)

با توجه به جدول زیر شاخص‌های برازش مقتصد بالاتر از ۵۰ درصد شده است که نشان از اقتصادی بودن مدل دارد (جدول ۵).

جدول ۵: شاخص‌های برازش مقصد

PCFI	PNFI	PRATIO	مدل
۰/۷۲۸	۰/۶۷۳	۰/۸۳۳	مدل تدوین شده
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	مدل استخراجی
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱/۰۰۰	مدل مستقل

(Reference: Research Findings)

همچنین اگر شاخص‌های RMSEA کوچک‌تر از ۰/۰۵ باشند بر برازش بسیار مطلوب مدل دلالت دارند و کوچک‌تر بودن آن‌ها از ۰/۰۸ حاکی از برازش مطلوب مدل است. با توجه به جدول زیر مدل از برازش مطلوبی برخوردار است. با توجه به شاخص‌های برازش ذکر شده در کل می‌توان گفت که مدل تدوین شده از شاخص با حذف سؤال‌های دارای بار عاملی کمتر از برازش خوبی برخوردار است (جدول ۶).

جدول ۶: شاخص RMSEA برای بررسی برازش مدل

PCLOSE	HI 90	LO 90	RMSEA	مدل
۰/۰۰۰	۰/۱۲۱	۰/۰۸۸	۰/۱۰۵	مدل تدوین شده
۰/۰۰۰	۰/۲۸۲	۲۵۶.	۰/۲۶۹	مدل استخراجی

(Reference: Research Findings)

نتیجه گیری

یافته‌های تحقیق نشان داد که در بعد کالبدی بالاترین میزان میانگین ۳/۸۰ مربوط به معیار ابتکار و کمترین میزان میانگین ۳/۱۰ مربوط به معیار خطرپذیری است که به معنای آن است، روستاهای مورد بحث در زمینه‌ی کالبدی پذیرش نگاه نو و ورود اندیشه‌های جدید، این زمینه را داشته است. از سویی بالاتر بودن میانگین معیارهای انعطاف‌پذیری و رهبری از میانگین ۳ نشان‌دهنده آن است که در روستاهای بخش مرکزی سرعین به لحاظ منعطف بودن و رهبری در وضعیت مطلوبی قرار دارند.

در بعد اجتماعی - فرهنگی نیز بالاترین میزان میانگین ۳/۹۳ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری و کمترین آن ۳/۲۷ مربوط به معیار خطرپذیری است. بالا بودن شاخص انعطاف‌پذیری به این معنا است که در زمینه‌ی اجتماعی_فرهنگی افراد محلی

توانایی پذیرش و به اشتراک گذاشتن فرهنگ‌ها و قوانین جدید در روستا را دارند و می‌توان در راستای رشد و اعتلای این بخش گام‌هایی در جهت توسعه‌ی روستا برداشت. همچنین در بعد اقتصادی بالاترین میزان میانگین $3/74$ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری و کمترین میزان میانگین $3/53$ مربوط به معیار خطرپذیری است. با توجه به این که مقدار میانگین خطرپذیری از 3 بیشتر است و در سطح مطلوب قرار دارد، می‌توان بیان کرد که افراد محلی به دلیل وسعت نگرشی که در روستا حاکم است تمایل بیشتری برای ریسک و سرمایه‌گذاری دارند. نتایج تحقیق در بعد زیست‌محیطی نیز نشان می‌دهد که بالاترین میزان میانگین $3/84$ مربوط به معیار ابتکار و کمترین میزان میانگین $3/61$ مربوط به معیار انعطاف‌پذیری است. با توجه به بالا بودن شاخص انعطاف‌پذیری و ابتکار از میانگین فرضی جامعه می‌توان بیان کرد که افراد محلی حاضرند به منظور رشد و اعتلای روستای خود، قسمتی از زمین‌های روستا را برای احداث مراکز تفریحی و یا فعالیت‌های مدرن که بازدهی زمین‌هایشان را بالا می‌برد در اختیار بگذارند و در این زمینه از ابتکار عمل بالایی برخوردارند. در خصوص معنی‌داری آزمون هم می‌توان گفت که میانگین تمامی معیارهای کالبدی (جزء معیار خطرپذیری در بعد کالبدی)، فرهنگی، اقتصادی و محیطی از میانگین فرضی جامعه (3) بیشتر به دست آمده و از آنجا که مقادیر t تمامی معیارها (جزء معیار خطرپذیری در بعد کالبدی) بیشتر از مقدار بحرانی آن در سطح خطای 5 صدم به دست آمده، لذا می‌توان بیان کرد که وضعیت شاخص‌های گردشگری خلاق در روستاهای بخش مرکزی سرعین در سطح مطلوب قرار دارد و می‌توان با اطمینان 95 درصد نتایج به دست آمده را به لحاظ آماری مورد تأیید قرار داد.

نتایج به دست آمده از یافته‌ها را می‌توان اینگونه تبیین و تفسیر کرد که، با توجه به این که سرعین به‌عنوان شهر توریستی است و قابلیت‌های فراوانی در زمینه‌های مختلف برای گردشگری و توسعه آن وجود دارد، همچنین با توجه به این که شهرستان سرعین با مرکز استان فاصله کمی دارد و مردم و مسافران به راحتی می‌توانند در این مسیر رفت و آمد داشته باشند و همچنین با توجه به این که روستاهای این شهرستان نزدیک در دامنه‌های سبلان واقع شده و چشم‌انداز و جلوه‌های فراوانی برای تفریح و گردشگری برخوردار است و از سویی نزدیکی روستاها به یکدیگر و همچنین به مرکز شهرستان و آب و هوای مناسب و خنک بخصوص در فصل تابستان، و برخورداری از فرآورده‌های خوراکی کاملاً طبیعی، این توانمندی و قابلیت را در روستاهای بخش مرکزی سرعین ایجاد کرده تا مردم این روستاها در گذر زمان و پیشرفت تکنولوژی، خود را در راستای پیشرفت و توسعه روستا و شهرستان ملزم ساختند و لذا در بررسی پژوهش حاضر شاخص‌های گردشگری خلاق در سطح مطلوب قرار دارد و این نشان‌دهنده فعال بودن صنعت گردشگری در این منطقه است.

لذا بررسی شاخص‌های گردشگری خلاق در بخش مرکزی روستاهای شهرستان سرعین حاکی از آن است که بعد زیست‌محیطی در رتبه اول قرار دارد و این نشان از آن دارد که توجه به معیارهای زیست‌محیطی از سوی مردم منطقه و همچنین گردشگران به آن دارد. همچنین قرار گرفتن شاخص‌های فرهنگی - اجتماعی و اقتصادی در رتبه‌های بعدی نشان‌دهنده توجه و نیاز منطقه به بحث فرهنگ بومی و اشتغال و کاهش بیکاری دارد و در این زمینه نیز مردم منطقه موفق بودند. بالاتر

بودن میانگین شاخص کالبدی از میانگین فرضی جامعه هم، حاکی از موفق بودن روستاهای این منطقه در بخش کالبدی دارد. این نتایج با یافته‌های Einali et al (۱۳۹۸) که به بررسی نقش زیرساخت‌ها در تحقق گردشگری خلاق پرداختند، همخوانی دارد. همچنین این نتایج در بخش محیطی و اجتماعی با یافته‌های Rahimi et al (۱۳۹۹) و Ghanbari et al (۱۴۰۰) همسو است. در متغیر اقتصادی، نتایج تحقیق حاضر با پژوهش Sang Chumnung (2018) همخوانی دارد. با توجه به نتایج بدست آمده، در راستای دستیابی و تحقق گردشگری خلاق در روستاهای بخش مرکزی شهرستان سرعین، ذکر راهکارهای زیر ضروری به نظر می‌رسد:

- جهت اینکه در بعد کالبدی روستاهای بتوانند سطح گردشگری خلاق را بهبود ببخشند، با توجه به پتانسیل منطقه و استقبال گردشگران از این مناطق، پیشنهاد می‌شود دوره‌هایی برای فعالان و مردم روستا برگزار گردد تا مردم منطقه بتوانند به صورت علمی و منطقی در راستای توسعه گردشگری در منطقه گام بردارند.
- در بعد فرهنگی می‌توان بیان کرد که بسیاری از گردشگران بخاطر آشنایی با رسم و رسومات و آیین‌های سنتی منطقه و علاقه‌ای که نسبت به این گونه آیین‌ها و جشن‌های سنتی دارند به منطقه و روستاها سفر می‌کنند، لذا لازم است مردم منطقه با حفظ فرهنگ اصیل خود، از جمله پوشیدن لباس‌های محلی، برگزاری مراسمات سنتی و ... نسبت به جذب گردشگر اهتمام ورزند و مسئولین نیز می‌توانند با آگاهی و راهنمایی در مناطق روستایی به این امر کمک کنند.
- در زمینه بعد اقتصادی می‌توان این‌طور بیان کرد که، برای این که بتوان پایداری اقتصادی را در مناطق روستایی حفظ کرد، باید نسبت به کیفیت خدمات ارائه شده و کیفیت محصولات بیشتر توجه کرد. زیرا این کیفیت و اصل بودن فرآورده‌ها و غذاهای سنتی برای بسیاری از گردشگران مهم بوده و لذا لازم است در این زمینه توجه جدی به این گونه مسائل شود.
- در زمینه بعد محیطی می‌توان بیان کرد که، لازمه جذب گردشگر برخورداری از محیط سالم و استفاده از منابع و چشم‌اندازهای طبیعی است. لذا لازم است در نگهداری محیط روستا به عوامل بهداشتی و همچنین حفظ آثار باستانی و از طرفی شناساندن محیط‌های بکر گردشگری در فصول مختلف سال اقدام شود.
- همچنین در راستای توسعه گردشگری خلاق روستایی می‌توان از فراد خلاق بیشتری در زمینه‌ی دهیاری و شورای روستاها و به طور کلی افرادی که در زمینه‌ی عمران روستایی تاثیر گذارند استفاده شود، و آگاهی لازم در زمینه ریسک‌پذیری، انعطاف‌پذیری به اهالی منطقه داده شود.

References

- Alam, M. S., Paramati, S. R. (2016). *The impact of tourism on income inequality in developing economies: Does Kuznets curve hypothesis exist?*, *Annals of Tourism Research*, 61: 111-126.
- Azami, M., Jalilian, S., Hashemi, N. (2015). *Analysis of Social, Economic and Environmental Impacts of Sustainable Tourism, Case Study: Noreh Village, Tourism Planning and Development, Fourth Year, 14, 174-154. [In Persian]*
- Baiat, N., Badri, S. A. (2018). *Segmentation of Rural Tourism Tourism Market with Emphasis on Motivational Factors, Case Study: Kalan Malayer River Basin, Applied Research in Geographical Sciences*, (49)18: 186-167. [In Persian]
- Chen, C. F., Chou, S. H. (2019). *Antecedents and consequences of perceived coolness for Generation Y in the context of creative tourism-A case study of the Pier 2 Art Center in Taiwan, Tourism Management*, 72: 121-129.
- Doosti, F., Zal, M.H., Ramezanzade, M (2019). *Assessing the capacities of creative tourism in Tabriz metropolis, urban tourism*, (2)9, 13-1. [In Persian]
- Einali, J., Mohammadi Yeganeh, B., Ghasemlou, H. (2019). *The Role of Creative Tourism in Sustainable Development of Rural Areas, Case Study: Historic-Cultural Villages in North-West of Iran, Journal of Research and Rural Planning*, 8(2), 19-39. [In Persian]
- Ertuna, B., Kirbas, G. (2012). *Localcommunity Involment In Rursl Tourism Development: The Case of Kastamoun, Turkey. Revista De Turismoy Patrimomio Cultural*. 10(2): 17-24.
- Forootan, Z., Molaei Hashjin, N., Ghorraishi, M. (2021). *Explaining the trend of rural tourism developments and its effects on urban and rural relations in the last two decades in Rudsar city, New Attitudes in Human Geography*, 13 (3), 902-887. [In Persian]
- Ghanbari, Y., Rahimi, R., Barghi, H. (1400). *Village Hosting Model in Creative Tourism, Study of Tourism Target Villages in Isfahan Province, Geography and Planning*, (75) 25, 205-193. [In Persian]
- Gordin, V., Matetskaya, M. (2012). *Creative Tourism in Saint Petersburg: the State of the Art, Journal of Tourism Consumption and Practice*, (2)4: 55-68.
- Imani, B., Razavi, S. M. (2020). *Identifying Drivers Affecting the Future of Sustainable Tourism with the Study of Future Studies: Villages in the Central Part of Sarein County*, (33) 9: 71-90. [In Persian]
- Isa, S. M., Ariyanto, H. H., Kiumarsi, S. (2020). *The effect of place attachment on visitors' revisit intentions: evidence from Batam. Tourism Geographies*, 22(1): 51-82.
- Kazemi, M.R., Shahmari, R., Hasani Mehr, S. S., Poor Shaikhan, A.R. (2021). *Explaining the capacities and areas of sustainable rural development with emphasis on natural tourism in the villages of Bandar Anzali, New Attitudes in Human Geography*, 13 (3), 921-903. [In Persian]
- Lee, J., Lee, H. (2015). *Deriving Strategic Priority of Policies for Creative Tourism Industry in Korea using AHP. Procedia Computer Science*, 55: 479-484.
- Malekabadi, A. A., Motiei Langroodi, S. H. (2015). *Feasibility of Ecotourism Development in Rural Areas Using SWOT Analytical Model, Case Study: Amol City, Geography Quarterly*. 6 (19 and 18) [In Persian]
- Meshkini, A., Hatami Nejad, H., Mehd Nejad, H., Pariziz, F. (2014). *The Creative City of a New Model for the Development of Basic Knowledge in Urban Management, Arad Book Publishing. First Edition. Tehran. [In Persian]*
- Mohajer, B., Shafiei, Z., Atari, A. R., Toghraei, M. T. (2020). *Identifying the key components of child-centered creative tourism, a case study: Creative City of Handicrafts, Urban Studies*, 35, pp 86-75. [In Persian]
- Mokhtari Malek Abad, R., Saghaei, M., Iman, F. (2014). *Classification of Fifteen Areas of Isfahan in terms of Creative City Indicators Using Regional Planning Models, Journal of Urban Research and Planning, Vol. Fifth, 16, 150-120. [In Persian]*

- Rahimi, R., Ghanbari, Y., Barghi, H. (1399). *The Impact of Environmental-Behavioral Factors on the Realization of Creative Tourism in the Tourism Target Villages of Isfahan Province*, *Tourism Planning and Development*, 9(1), 1-20. [In Persian]
- Rasoli N., Mousavi, M. N., Houshyar, H. (2021). *Explaining Creative Tourism in the City Of Urmia with a Foresight Approach*, *Explaining creative tourism in the city of Urmia with a foresight approach*. *Urban Planning Knowledge*, 4(4), 101-116. [In Persian]
- Rast Ghalam, M., Seidaei, E., Nouri, H. (2016). *Determination of the Key Drivers of Creative Village Approach by Using MicMac Software*, *Rural Research Quarterly*, 7 (2), 319-329. [In Persian]
- Sadeghiyan, N., Kiani Salmi, S., & Gholami, Y. (2021). *Identifying the Factors Affecting the Development of Creative Tourism and Their Effect on the Sustainability of Behavior from the Perspective of Tourists in Rural Areas of Borujen City*, *Journal of Rural Research*, 11(4), 696-711. [In Persian]
- Salehpoor, Sh., Riahi, V., Azizi, A., Fathizade, F. (2019). *Feasibility Study of Rural Tourism Development with Emphasis on Sustainable Development Approach, Case Study: Takht-e Soleiman Takab Section*, *Planning Studies for Human Settlements*, 14(1), 127-111. [In Persian]
- Sang Chumnong, A. (2018). *Development of a Sustainable Tourist Destination Based on the Creative Economy: A Case Study of Klong Kone Mangrove Community Thailand*, *Kasetsarty Journal of Social Science xxx: 1- 18*.
- Tan S. K., Luh D. B., Kung S. F. (2014). *A taxonomy of creative tourists in creative tourism*. *Tourism Management*, 42: 248-259.
- Tan S.K., Kung S. F., Luh D. B. (2013). *A Model of Creative Experience in Creative Tourism*. *Annals of Tourism Research*, 41:153-174.

An evaluation of the factors affecting the achievability of creative rural tourism: The case of villages in Central District in Sarein County

Bahram Imani*

Associate Professor of Urban & Rural Department, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Shadman Ramin

M.A. Student of Geography and Rural Planning, University of Mohaghegh Ardabili, Ardabil, Iran.

Abstract

Introduction

The rural areas of the Central District of Sarein County are an important tourism center in Iran due to their unique natural location and human context so that they host many tourists every year. However, it has not been adequately successful yet due to the lack of sound planning. Therefore, the present research aimed to evaluate and measure the factors influencing the realization of creative rural tourism in this district.

Materials and Methods

To analyze the issue and achieve the research goal, the researchers adopted an applied methodology that used a survey design for data collection. The statistical population was all local managers and experts living in the rural areas of the Central District of Sarein County. The subject was analyzed by five indices, including flexibility and creativity, innovation, risk-taking, leadership, and participation, using 22 indicators. Data were analyzed by single-sample t-test and confirmatory factor analysis. The software packages used were SPSS and AMOS.

Results and Discussion

The results showed that in the structural dimensions, the studied villages were open to new views and thoughts. On the other hand, they are in an optimal situation in flexibility and leadership. In the socio-cultural dimensions, the local people are open to adopting and sharing new cultures and regulations in the villages, so measures can be taken to develop the villages in this respect. Also, it can be said that in the economic dimensions, local people have more tendency toward risk and investment due to the wide perspective in the villages. Eventually, the results in the environmental dimension revealed that local people would accept to deliver a part of their rural lands for the construction of recreational centers or other modern activities that would increase the return of their lands for the sake of the growth and development of their villages. They showed high creativity in this respect. Regarding the significance of the test, it can be said that the creative tourism indices are at optimal levels in the villages of the Central District of Sarein.

Conclusion

To interpret the results, it can be said that the creative tourism indices are at an optimal level, reflecting the proactivity of the tourism industry in this region. The creative tourism indices in the Central District of Sarein County showed that the environmental dimension is in the first rank, implying the importance of the environmental criteria for local people and tourists. Also, the socio-cultural and economic indices were ranked next, which shows the regional need to consider the issues of indigenous culture, employment, and the decline in unemployment. Local people have been successful in this respect, too. A higher mean value

of the structural index than the hypothetical mean of the community, as well, shows the success of these villages in the structural dimensions.

Acknowledgment

The authors express their gratitude to the citizens of the villages in the Central District of Sarein County who help in developing this thesis and article.

Keywords: Central District of Sarein County, creative tourism, creativity, sustainable tourism, tourism

---

* (Corresponding Author) bahram_imani60@yahoo.com